

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по дочірньому підприємству "Погребищенський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс"

29 жовтня 2025 року

м. Погребище Вінницького району
Вінницької області

Нами, провідним інженером лісопатологом сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Любов СІЧКО (відповідно до листа Вінницького обласного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства "Віноблагроліс" (далі ВОКСЛП "Віноблагроліс") від "23" жовтня 2025 року № 261), директора дочірнього підприємства "Погребищенський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" Володимиром ВАСИЛЕВСЬКИМ та головним лісничим ДП "Погребищенський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" Віталієм ГНАТЕНКОМ в період з 28.10 по 29.10.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8. 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Погребищенський райагроліс" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік. Обстеженням встановлено наступне:

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2016 року ДП "Погребищенський райагроліс", представленого для лісопатологічного обстеження:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, діаметр.	запас деревостану, м3				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Погребищенська діляниця															
2	9	4.6		4.6	9ВЛЧ+ВРБ	70	0.70	1	25	30	320	3	вітровал	20	
6	5	1.6		1.6	10БП+СЗ	49	0.7	1А	23	28	210	3	бактеріальна водянка берези	20	
17	2	8.5		8.5	ЗДЗ4БКЛІЯЗІБРСІГЗ+КЛГ	##	0.67	2	25	36	290	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10	
36	7	2.2		2.2	10БП	54	0.6	1Б	26	26	220	3	бактеріальна водянка берези	15	
36	18	1.8		1.8	10БП+ГЗ	51	0.7	1А	27	32	260	3	бактеріальна водянка берези	15	
37	2	9.4		9.4	9ДЗІГЗ	80	0.6	2	22	28	230	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10	
37	4	6.5		6.5	6ГЗ2ЯЗ2БП+ОС+ВРБ	51	0.7	1	18	20	180	3	некроз граба, халаровий некроз ясеня	15	
38	2	5.9		5.9	4ЯЗІДЗІПІДІБІІЗІГЗ+ЧШ+БРС	76	0.7	1	26	32	270	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	20	
39	9	1.8		1.8	5ДЗЗАКБІБПІЯЗЛ+ЯЗ+КЛГ+ЧП+КЛП+КЛІА	76	0.65	2	22	26	210	3	судинний мікоз дуба, кореневі та стовбурові гнилі	15	
45	6	4.7		4.7	8ДЗ2ЯЗ	85	0.75	2	22	30	295	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
45	10	0.8		0.8	10БП+ЛПД	50	0.5	1	19	22	120	3	бактеріальна водянка берези	20
49	9	3.2		3.2	8ДЗ1ЯЗЛ1ГЗ	76	0.7	3	19	32	200	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	15
49	11	1.2		1.2	7ГЗ2ДЗ1ЯЗ+ЛПД+ЧШ	55	0.7	2	22	24	250	3	некроз граба, халаровий некроз ясеня,	10
50	9	0.8		0.8	8БП2СЗ	49	0.7	1А	21	26	210	3	бактеріальна водянка берези	10
57	10	9.4		9.4	4ЯЗ4ГЗ1ДЗ1БП	81	0.8	1	26	32	290	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	15
64	10	5.0		5.0	7ДЗ2ЯЗ1ГЗ+ЛПД+БРС+АКБ	69	0.7	1	24	36	300	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
71	3	2.3		2.3	10СЗ	47	0.7	1Б	23	28	350	3	верхівковий короїд ,стовбурові шкідники	10
72	4	18.5		18.5	10ДЗ	68	0.72	2	20	26	238	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
74	1	1.8		1.8	8ЯЗ2ГЗ+ДЗ	67	0.7	1А	25	32	280	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	15
74	2	3.2		3.2	8ДЗ1ЯЗ1ГЗ	82	0.7	2	21	26	260	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
74	4	7.6		7.6	7ЯЗ1ДЗ2ГЗ	86	0.7	2	25	36	270	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	20
74	22	3.9		3.9	10БП	58	0.7	1	22	26	200	3	бактеріальна водянка берези	15
74	25	1.7		1.7	7БП3АКБ	58	0.6	1А	23	32	180	3	бактеріальна водянка берези	15
74	29	2.9		2.9	7БП3АКБ	58	0.7	1	22	26	190	3	бактеріальна водянка берези	15
76	8	4.2		4.2	7ЯЗ2ГЗ1ЛПД+КЛГ+БРС	81	0.8	2	25	28	290	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	15
77	12	3.5		3.5	6ЯЗ2ГЗ1БП10С+БРС	55	0.7	2	20	22	190	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	15
79	3	1.9		1.9	6БП2ЯЗ2ГЗ+ОС+АКБ	66	0.7	1	25	36	250	3	бактеріальна водянка берези	15
79	4	6.7		6.7	6ЯЗ2ГЗ1ДЗ1БП+БРС	66	0.7	1	27	28	280	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	15
90	1	5.0		5.0	10ДЗ	71	0.7	1	23	28	300	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
90	6	2.2		2.2	7ДЗ3СЗ+ЯЗ+ЛПД+ГЗ	66	0.75	1	21	24	315	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	15
90	11	1.0		1.0	7ДЗ3СЗ	76	0.7	1	23	28	335	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
90	13	3.6		3.6	8ДЗ2СЗ	86	0.7	1	25	32	350	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	15
91	6	1.9		1.9	10ДЗ	84	0.7	2	25	32	290	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

93	4	3.7		3.7	8ДЗ2ГЗ	86	0.6	2	23	36	220	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	15
93	9	3.8		3.8	8ДЗ2ЯЗ+ГЗ	76	0.7	1	24	30	305	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз) кореневі та стовбурові гнилі	10
93	10	3.0		3.0	8ГЗ2ЯЗ+ДЗ+КЛП	71	0.7	3	20	22	200	3	некроз граба, халаровий некроз ясеня.	10
93	11	6.0		6.0	7ГЗ3ЯЗ+ДЗ+КЛП	76	0.7	2	21	22	230	3	некроз граба, халаровий некроз ясеня.	15
94	18	2.3		2.3	8ЯЗ2АКБ+КЛГ+БП	71	0.7	1	25	36	270	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба	10
94	31	3.4		3.4	5ДЗ1КЛГЗЯЗ1БП	60	0.7	2	18	24	220	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	15
110	9	2.1		2.1	9ЯЗ1БП+КЛГ+ГЗ	67	0.67	1А	27	28	320	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз	15
112	3	0.7		0.7	10БП+ДЗ+ГЗ	71	0.6	1А	26	36	210	3	бактеріальна водянка берези	10
122	19	16.0		16.0	7ДЗ2ЯЗ1ЯЗ1	96	0.70	2	24	36	290	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	15
ВСЬОГО ВСР:				180.3										

Загальна обстежена площа по ДП "Погребищенський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" складає 180,3 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по підприємству:

- судинний мікоз дуба (офіостомоз) - 94,9 га; бактеріальна водянка берези - 18,3 га;
- халаровий некроз ясеня - 43,5 га; вітровал - 4,6 га;
- некроз граба - 16,7 га; стовбурові шкідники (верхівковий короїд) - 2,3 га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Лісопатологічне обстеження проводилось по ходовим лініям з візуальною оцінкою стану дерев без взяття модельних дерев.

В основній частині обстежені листяні насадження в складі яких головною породою домінує ЯЗ, ДЗ, БП, ГЗ. Дані насадження на момент обстеження є високоповнотними в яких супутні породи, які є в складі потребують санітарного втручання. Вони мають ознаки враження хворобами (ГЗ, ЯЗ, БРС, КЛ) стовбуровими шкідниками та стовбуровими гнилям, вражені дереворуйнівними грибами, з виходом зовні трутовиків. Проведення ВРС не призведе до погіршення санітарного стану, а тільки поліпшить санітарний стан головної породи (зменшиться фізіологічне навантаження головної породи). Посухи останніх років призвели до зменшення приросту головної породи. Обстежені насадження листяних порід характеризуються переважно поодиноким та груповим характером всихання, слабкого ступеню пошкодження. Основними патологіями, що призводять до всихання дерев листяних порід є хвороби некрозного та судинного характеру: судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясеня, некроз граба, бактеріальна водянка берези тощо. Збудниками хвороб лісу, є грибові хвороби, які заражають дерева базиліоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок.

Вищеперераховані насадження характеризуються відпадом дерев що мають переважно верхівковий тип відмирання, що проявляється у вигляді всихання скелетних гілок 1 та 2 порядків, суховершинністю, також наявні водяні пагони на стовбурах всихаючих дерев (як один із головних показників ослаблення дерев). Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халаровому некрозу ясена (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи ДЗ). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон. Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, що теж призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

В Погребищенській ділянці в обстежених насадженнях дерева породи ясена звичайного (ЯЗ) вражені армілярними гнилями (викликаються грибами роду (*Armillaria*), в результаті чого руйнується (підгниває) коренева система дерев, які в подальшому падають під дією сили тяжіння та вітру. Характер розподілу вітровальних дерев поодинокий та невеликими групами по 2 - 3 дерева.

Також в обстеженому вільховому насадженні кв 2 вид 9 на площі 4,6 га наявний вітровал минулих років поодинокого та групового характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ЯЗ – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*). Переважна кількість дерев що відноситься до сухоостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками родин златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 180,3 га у 2026 році.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводяться силами лісової охорони ДП "Погребищенський райагроліс". На момент обстеження ознак відведення лісосік до рубки не виявлено.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни.

